

Prof. univ. dr. Emőd Veress
Lect. univ. dr. János Székely

**Efectul pozitiv al
autorității de lucru
judecat în procesul civil**

Editura

Hamangiu

Cuprins

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE. AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT CA ATRIBUT INDISPENSABIL AL ACTULUI JURISDICȚIONAL	XIII
---	-------------

CAPITOLUL I. AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT ȘI EFECTUL POZITIV AL ACESTEIA. NOȚIUNI ȘI DEFINIȚII	1
---	----------

§1. Repere pentru definirea autorității lucrului judecat și a efectelor acesteia	1
1.1. Probleme în conceptualizarea autorității lucrului judecat	1
1.1.1. Autoritatea și puterea lucrului judecat ca noțiuni concurente	1
1.1.2. Autoritatea și puterea lucrului judecat în Codul civil din 1864 și în Codul de procedură civilă din 1865	7
1.1.3. Puterea lucrului judecat ca element al autorității lucrului judecat	18
1.2. Operaționalizarea conceptului de efect pozitiv al autorității lucrului judecat	22
1.3. „Dinamica” autorității lucrului judecat	29
1.3.1. Hotărârile care statuează asupra fondului, ca izvor al autorității de lucru judecat. Autoritatea provizorie a lucrului judecat	30
1.3.2. Hotărârile care nu statuează asupra fondului, ca izvor al autorității de lucru judecat	33
§2. Delimitarea autorității lucrului judecat și a efectelor acesteia de alte atribute ale hotărârii judecătorești	36
2.1. Dezîntreținerea instanței	39
2.2. Puterea executorie	40
2.3. Forța probantă	42
2.4. Obligatorietatea și opozabilitatea	43
2.5. Efectul negativ al autorității de lucru judecat	48
2.6. Precedentul judiciar	49

§3. Elementele autorității lucrului judecat în dreptul comparat _____	51
3.1. Multiplele elemente ale silogismului judiciar relevante ca izvoare ale unor „autorități” a lucrului judecat _____	52
3.2. Fațetele lucrului judecat _____	54
3.3. Lucrul judecat în unele sisteme juridice _____	58
3.3.1. Implementarea noțiunii de res iudicata în drepturile europene _____	58
3.3.2. Autorité de la chose jugée – concepția dreptului francez asupra autorității lucrului judecat _____	60
3.3.3. Efectul formal și material al autorității de lucru judecat în concepția dreptului german _____	64
3.4. Un posibil model pentru direcția evoluției doctrinare și jurisprudențiale a lucrului judecat în dreptul comparat _____	69

CAPITOLUL II. EVOLUȚIA REGLEMENTĂRII EFECTULUI POZITIV AL AUTORITĂȚII LUCRULUI JUDECAT

ÎN DREPTUL ROMÂN _____	71
§1. Presumția lucrului judecat sub imperiul Codului civil din 1864 _____	71
§2. Lucrul judecat sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865 (modificat în 1948) _____	77
2.1. Considerații generale _____	77
2.2. Cerința triplei identități pentru invocarea autorității lucrului judecat _____	79
2.3. Relaxarea progresivă în jurisprudență a rigorii aplicării condițiilor producerii efectului pozitiv al autorității de lucru judecat _____	86
2.4. Conservarea caracterului de presumție al efectului pozitiv al autorității lucrului judecat _____	91
§3. Reglementarea autorității lucrului judecat sub imperiul actualului Cod de procedură civilă _____	93
3.1. Reglementarea efectelor autorității lucrului judecat _____	94

3.2. Aparenta suprimare a condiției triplei identități pentru invocarea efectului pozitiv al autorității lucrului judecat	95
3.3. Lărgirea sferei hotărârilor care produc efectele autorității lucrului judecat	98
3.4. Partea hotărârii care generează autoritatea de lucru judecat	99
§4. Oscilația concepțiilor doctrinare și jurisprudențiale asupra efectului pozitiv al autorității lucrului judecat sub imperiul Codului de procedură civilă în vigoare	99

CAPITOLUL III. EFECTUL POZITIV AL AUTORITĂȚII LUCRULUI JUDECAT SUB IMPERIUL ACTUALULUI

COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ 109

§1. Caracterele efectului pozitiv al autorității de lucru judecat	109
1.1. Caracterul individual și relativ	110
1.2. Caracterul de ordine publică	112
1.3. Caracterul <i>ope legis</i>	114
1.4. Caracterul ireversibil prin norme legale sau hotărâri judecătorești cu efecte similare legii	115
§2. Modalitatea și condițiile invocării efectului pozitiv al autorității de lucru judecat	118
2.1. Modalitatea invocării	118
2.1.1. Mijlocul invocării: excepția efectului pozitiv al autorității lucrului judecat	118
2.1.2. Caracterele excepției	122
2.1.3. Momentul invocării	122
2.2. Condițiile invocării	124
2.2.1. Identitatea de părți	127
2.2.2. Identitatea de obiect	135
2.2.3. Identitatea de cauză	139

CAPITOLUL IV. IZVOARELE EFECTULUI POZITIV**AL AUTORITĂȚII DE LUCRU JUDECAT _____ 143**

§1. Hotărârile jurisdicțiilor civile care, de regulă, produc efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____	143
1.1. Hotărârile definitive care dezleagă fondul litigiului _____	147
1.2. Hotărârile care soluționează excepții procesuale sau alte incidente survenite în cadrul procedurii _____	149
1.2.1. Excepții de fond _____	149
1.2.2. Excepții de procedură _____	150
1.2.3. Alte incidente _____	152
1.3. Hotărârile pronunțate de jurisdicțiile civile din statele membre ale UE și cele ale statelor terțe _____	152
§2. Hotărârile jurisdicțiilor civile care, de regulă, nu produc efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____	159
2.1. Hotărârile prin care se pregătește judecata unui litigiu _____	159
2.2. Hotărârile pronunțate în temeiul mărturisirii judiciare, a renunțării la dreptul pretins sau a renunțării la judecată și situația achiesării la hotărâre _____	160
2.3. Hotărârile pronunțate în procedura necontencioasă _____	161
2.4. Hotărârile de expedient _____	161
2.5. Hotărârile care dispun într-un fel imposibil de pus în executare _____	162
2.6. Hotărârile instanțelor de control judiciar _____	163
§3. Hotărârile care lămuresc chestiuni prejudiciale _____	165
3.1. Contenciosul administrativ _____	166
3.2. Arbitrajul _____	168
3.3. Hotărârea judecătorească penală _____	168
§4. Segmentul hotărârii asupra căreia se extinde efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____	174
§5. Delimitarea izvoarelor efectului pozitiv al autorității de lucru judecat față de hotărâri general obligatorii _____	177

5.1. Autorizarea revenirii asupra jurisprudenței a Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	178
5.2. Procedurile speciale privind unificarea jurisprudenței date în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	179
5.3. Hotărârile Curții Constituționale _____	181
5.4. Hotărârile prealabile ale Curții de Justiție a Uniunii Europene _____	183
5.4.1. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat generat de hotărârile prealabile ale CJUE _____	183
5.4.2. Efectul pozitiv al autorității lucrului judecat generat de hotărârile instanțelor naționale în practica CJUE _____	186
 CAPITOLUL V. INCONSECVENȚE ÎN PRACTICA I.C.C.J. CU PRIVIRE LA APLICAREA EFECTULUI POZITIV AL AUTORITĂȚII DE LUCRU JUDECAT _____	
§1. Sumarul stării de fapt _____	191
§2. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	193
§3. Critica succintă a deciziei și a practicii I.C.C.J. în materia aplicării efectului pozitiv al autorității de lucru judecat _____	195
 CAPITOLUL VI. CONCLUZII _____	 201
 BIBLIOGRAFIE _____	 209